

blazni...«), hrepeneč po najvišji izmirjenosti, ko bo »vzvišen vpričo vseh vetrov in vseh mórij, sredi brezmejnosti, ki ne sprejema vtiskov, ne hrani spominov in ne vodi računov o človeških življenjih.« V najsilnejšem doživetju viharja se zave čudežnega prerodenja v sebi — »vse moje življenje pred tem usodno važnim dnem se mi zdi neskončno odmaknjeno... nekaj onstran neke sence...«

Conrad je pisatelj in mornar. Mornar: služba na ladji mu je vzvišen poklic, ladja ljubljeno bitje. »Ladja! Moja ladja!« vzklika »Izročena mi v oblast in skrb bolj neomejeno nego karkoli na svetu; nekaj za odgovornost in vdanost. Tam me je čakala, zakleta, nezmožna, geniti se, živeti, priti v svet, dokler ne pridem jaz — kakor začarana kraljična... bila sva neločljivo združena... da bova skupaj plavala ali skupaj utonila! Nestrpno hrepeneča strastna ljubezen... me je prešinila s takim občutkom življenjske napetosti, kakršne nisem čutil nikdar prej ne slej. Razodelo se mi je, da sem bil mornar, v sreči, v mislih, in dejal bi, s telesom — mož, ki živi izključno za morje in ladje...«

Kakor narcis opazuje samega sebe v razmerju do okolice, vjame se pri najdrobnejši misli. Zato je včasih njegovo pripovedovanje počasnjeno in prekinjeno z asocijativnimi domisleki kakor pri Proustu. Sredi besenja hude ure, ko je ves navidez v borbi z elementi, se zasleduje do tiste stopnje hladne objektivnosti, da je že preko občutkov bolesti.

Prav zato veje poseben čar iz Conradove proze, ki se nam je v mojstrovini župančičevega prevoda zdaj tako približala, da jo v tej slovenitvi smemo uvrstiti med tista dela, ki niso za nas samo trenutnega pomena.

Miran Jarc

Gustave Flaubert: Salambô. Poslovenil Anton Debeljak. Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1931. Oprema: Ing. arh. Dom. Serajnik. Delniška tiskarna v Ljubljani. (Zbirka mojstrov 2.) Strani 359.

Anton Debeljak je že od Costerja doli znan kot ambiciozno vesten in filološko točen prevajalec izrednih francoskih književnih umetnin. Ves mojster, kar je za zdaj pri nas še vedno edini župančič, Debeljak ni. Pa je prav gotovo prvi za njim,

recimo, v družbi še nekaterih redkih, ki zaslužijo priznanje in omembo še prav posebno v povodnjih in prevodnega slovstva poplavalah zadnjih let, v družbi, recimo, klasičnega filologa Sovreta in rodoljuba, prijatelja mi izza meje Ivana Rejca (Bertrand, Sanguis martyrur, 1925). — Ni plodovit, ker izbira to, kar je izrazno najbolj samoraslo in tolmači takó, da bi po slovensko povedal kar najbolj polno. V tem drugem oziru daje že kar preveč. Iz slovarja zapravljivo razsipno zajeti neobičajni in književno mrtvi sinonimi, lokalizmi, arhaizmi in celo idiotizmi so pač spričevalo pridnega studija in širokega besednega obzorja, v nekih mejah dovoljena ali celo potrebna izrazna snov. V prevodu, recimo, tedaj, kadar so nujni kot točen odtenek za izraz, ki je že v tujem nenavaden, folkloren, eksotičen. Prav gotovo pa niso na mestu, kadar so le nekaka avtorska ničemurnost in delajo besedilo našemu povprečno književnemu bralcu težko užitno ali kar celo neumljivo. To so hibe in vrline tudi Debeljakovega Flaubert-ja, ki ga je prevajalec opremil z dobrim književno-slovstvenim uvodom in tolmačem, spominjajočim me na podobnega v nemški izdaji (Reclam). Naj bo torej »Salambô« — knjiga je katoličanu z indeksom prepovedana! — vsaj pozdaj v slovenski besedi nekaterim našim pisateljem »zgodovinskih« romanov kažipot, kako je treba umetniško obujati preteklost. Vsaj pozdaj, ob enajstih, ko pred desetimi leti, bogve kako, ni mogla iziti in je ta stvar v toliko in vsaj meni čudo božje, kako neki more to biti pri nas tako, da jezikovne in umetniške mojstrovine še nad Horaca in njegov »novum prematur« čakajo, dočim početniki svoje prevode, nepregledane, nedognane, še kar mokre v stroj mašijo in bodo mašili.

Dr. I. P.

Shakespeare: Komediya zmešnjav. Prevel Oton župančič. Založila Tiskovna Zadruga, natisnila Delniška tiskarna v Ljubljani, 1930.

»Komediya zmešnjav« (The Comedy of Errors) spada med mladostna Shakespearjeva dela, o čigar avtentičnosti si kritiki že dokaj zgodaj niso bili edini. Steevens, eden starejših in najboljših komentatorjev, je mnenja, da sta ga dva različna pisatelja sestavila. Pravi nadalje, da »najdemo v tej kome-